

■ FLORIN PIERVIC

Nu putem trăi din succesele trecute...

De fiecare dată când mă întâlnesc cu spectatorii — și mărturisesc că aceste întâlniri sînt destul de dese — mi se pun două întrebări: „de ce ați ales teatrul?” și „ce preferați, teatrul sau filmul?” Nu, am greșit. Prima întrebare sună altfel: „dacă ar trebui să o luați de la început, ați alege tot teatrul?” Răspund: „dacă ar fi să o iau de la început, cred că aș alege tot teatrul. Asta, nu pentru că n-aș fi putut să fac altă meserie, ci pentru că teatrul înseamnă pentru mine tot ce este mai frumos în viață. Dacă n-aș fi avut satisfacții sau, hai să le zicem succese, poate că răspunsul n-ar fi fost același. Pentru că, trebuie să recunoaștem, în-

plinirea pe care ți-o dă profesia nu poate fi înlocuită cu nimic. Astăzi, după 20 de ani, exact după 20 de ani, observ că noi, toți cei care slujim scena, cînd jucăm prea mult, zicem că simțim prea solicitați; cînd nu jucăm, intrăm într-un fel de panică, într-un fel de nemulțumire, zicînd mai tare sau șoptindu-ne în barbă: „cum, eu, care am calitatăți pentru meseria asta, să stau degeaba?” Deci, s-ar părea, nicicum nu e bine. Reacția, însă, e firească. Fiecare actor e un copil mare. Fiecare actor are în el (pentru că fără asta nu s-ar putea) o dorință de autodepășire, o ardere permanentă, mai bine zis o flacără care, cred eu, nu se stinge niciodată. Cei care nu o au nici nu sînt actori. Sînt niște modeste funcționari. Dar cred că în teatru nici nu prea există „funcționari”. Ce ușor ni-ar fi să amintesc celor care citesc aceste rânduri de aici — înfinit de mulți — artiști ai scenei românești care, pînă în ultima clipă a existenței lor, au trăit pentru scenă și pentru public.

Fac parte dintr-o generație care a avut șansa să trăiască în preajma unor adevărați „monștri sacri”. Teatrul se învață privindu-l și auzindu-l. În fața ochilor mei se perindă, ca într-un film de lung metraj, repetiții, spectacole nenumărate, creații mai mici sau mai mari, realizate cu o exemplară tenacitate, cu o splendidă poftă de a „înfuleca” procesul artistic. Dragostea pentru teatru este o veritabilă boală incurabilă; microbul acestui amor (amor care este, pentru mine, primul și ultimul) mi-a fost inoculat de către învățătorii mei. Am spus învățătorii, și nu profesorii, pentru că socotesc că atunci, în 1953, cînd pășeam pe poarta Institutului, totul se lua de la alfabet — căci există și un abecedar al teatrului. El începe cu pasiunea, încrederea, sensibilitatea, temperamentul și, mai ales, puterea de muncă. Și continuă cu multe, multe renunțări. În acest moment am întâlnit-o pe Marietta Sadova. Domnia-sa ne iubea ca și cum toți am fi fost copii ei. Ea ne-a descoperit poezia, poezia profesiei. A căutat să ne transmită o anumită generozitate, o stare de relaxare, bucuria jocului pe scenă. A urmat Alexandru Finți, cu neliniștea lui inegalabilă, cu un consum nervos fără de care rolul nu poate atinge pragul creației. Și, apoi, alțiia alții, din generația noastră sau din generații mai vîrstnice, pe care nu se putea să nu-i simți, să nu-i observi. Ei se numesc, pentru mine: Moni Gheleter. Sică Alexandrescu, Horea Popescu, Mihai Berechet, Dinu Cernescu, Lucian Giurghesescu, Sorana Coroamă. Am mai avut o şansă: m-am încălzit la flacăra măestrilor George Calboreanu, Radu Beligan, Irina Răchiteanu, Marcela Rusu, Dina Cocea, Eugenia Popovici, Aura Buzescu, Alexandru Gugaru, Tanți Cocea, Marietta Dedelescu, Toma Dimitriu, Nicu Dumitriu, Nicolae Brancimir, Aurel Munteanu, Gr. Vasiliu-Birlic, Geo Barton, și cred că lista ar putea continua la nesfîrșit. Oamenii aceștia, artiști excepționali, cînd repetau, cînd pre-

găteau un rol, aveau senzația că așa e singurul lor scop în viață. Nici nu puteam să-mi imaginez că mai aveau și alte preocupări.

Ce păcat că noua generație de actori, proaspeți absolvenți sau studenți încă, n-au apucat să joace alături de ei! Credeți-mă, 99% din dragostea mea pentru teatru li se datorează lor.

Cu Aura Buzescu, la a cincea repetiție, trebuia să ai textul învățat. Altfel, nici nu aveai curajul să deschizi gura — pentru că ea știa textul. La premiera *Discipolul diavolului* (debutam pe scena Naționalului), când am intrat în scenă, eram blocat de emoție. În ochii ei — respectiv, ai doamnei Dudgeon — am simțit atunci, pentru prima oară în viața mea, că pot să merg înainte. Calboreanu, pentru mine, nu era artistul, era chiar Ștefan cel Mare. Și nu numai pentru mine, ci pentru toți. Rolul lui era perfect, ardea atât de tare, încât nu puteai să nu-i săruși mina, pe scenă, cu adevărat. Ca partener, trebuia să te situezi la aceeași temperatură; altfel, ieșai din cursă. Mi-aduc aminte că am văzut un spectacol cu o piesă de Arbuzov, *Ani de pribegie*. Printr-o întâmplare, fiind în grațiile sufleurului, l-am văzut de câteva ori din cușcă. Mare lecție! Stăteam, deci, la un metru de tot ceea ce se întâmpla pe scenă. M-a impresionat grozav. Prima oară. Dar, a doua, a treia oară, am realizat că aici nu se poate trișa. În panză, mă uitam la Geo Barton, care-și fuma țigara pe coridor, și mă întrebam: ce are el, pe scenă, că se poate dăruî în felul acesta? Ardea. Așa ardea Irina Răchitanu în *Orfeu în infern*. Așa ardea Eugenia Dragomirescu în *Din jale se intrupează Electra*; așa ardea Aura Buzescu și Elvira Godeanu în *Vizita bătrânei doamne*; așa era Aurel Munteanu. Ce să zic de Emil Botta, în Ion, nebunul? Cînd, mai tîrziu, am jucat în *Năpasta*, în regia lui I. Cojar, pe Ion, chiar la al zecelea, la al cinsprezecelea sau la al o sutălea spectacol, imaginea lui mă copleșea. Dar finetea, stilul, subtilitatea lui Radu Beligan, în *Revizorul*? Sau Gr. Vasiliu Birlic, în *Oameni care tac*, Marcel Anghelosen, în *Vedere de pe pod*? Ei și mulți alții sînt abcedarul meu. Teatrul, în afară de talent, cere pasiune, sacrificiu. Nu oricine poate face asta. Trebuie neapărat să te și naști cu *har*. Nu știu dacă eu m-am născut așa, dar mulți îl au.

După rolurile din *Idiotul*, *Oameni și șoareci*, *Orfeu în infern*, *Din jale se intrupează Electra*. Viața unui artist. *Mașina de scris*, *Tragedia optimistă*. *Dulcea pasăre a tinereții*. *Danton* ș.a., după atîtea și atîtea emoții și muncă, e normal, cred, ca acum, la 42 de ani, în plină maturitate, cînd socotesc că am acumulat oarecare experiență, să-mi doresc să joc roluri grele, care să-mi pună probleme de construcție, de compoziție, de un anumit nivel.

E inutil să ne amăgim cu un rol, mai mic sau mai mare la TV sau în film; teatrul e vocația noastră. Cel puțin, a mea. Acolo mă simt ca pește în apă. Bineînțeles, actorul trebuie să acopere toate genurile, să cînte, să recite, să-și consume energia și hazul (dacă-l are), în apariții ce nu pot decît să-i întărească priza la public, să-i dea încredere în el, lejeritate, degajare. Și de asta e nevoie. Diversitatea te îmbogățește pe tine, ca actor, și astfel dai prilej spectatorilor să te vadă mai divers.

Dar temelia este rolul pe care-l joci într-o piesă, pe scenă. Acum douăzeci de ani, debutam cu Peer Gynt, într-o generație din care fac parte Leopoldina Bălănuță, Lucia Mara, Ica Matache, Ioana Bulea, Cosma Brașoveanu, Dumitru Furdui și mulți alții, actori de nădejde ai teatrului românesc, crescuți, toți, la școala teatrului realist. Acum, după atîtea acumulări, doresc să muncesc animat de flacăra pentru care am pledat, cu mai multă pasiune, grijă și răspundere. Vreau să mă prezint publicului, pe scena Teatrului Național, în spectacole care să nu fie cu nimic mai prejos decît acelea care au făcut gloria primei scene. Am mai spus și cu alte prilejuri că nu sînt actorul care să stea degeaba. Dacă așa face un rezumat al muncii mele numai din ultimii doi ani, nu vor lipsi, e adevărat, roluri în filme, roluri și apariții televizate (chiar un telerecital), turnee emoționante, încercate de satisfacții, pe scenele orașelor țării sau în străinătate — cel mai proaspăt ar fi cel în Israel, încununat de succes, cu *Oameni și șoareci*, spectacol pe care, nu întîmplător, îl jucăm de 13 ani. Este prototipul de reprezentație construită solid, cu multă dăruire, cu migală și o precizie a amănuntului care nu pot fi trădate în nici un fel — așa cum lucra întotdeauna maestrul Al. Finți. De asta rezistă. Nu are moarte. Din temelie pînă-n acoperiș, e construit „beton“. Pentru mine, e cel mai bun exemplu de ceea ce înseamnă seriozitatea și pasiunea în meserie, ceva care nu te înșală niciodată. Dar, dintr-un succes trecut, repetat la nesfîrșit, nu se poate trăi, trebuie mereu ceva nou. Pentru că noi sîntem mereu noi. Exigența și posibilitățile de azi nu se aseamănă cu cele de ieri și nici cu cele de mîine. Și nici timpul nu permite stagnarea.

Răspunsul la a doua întrebare reiese din ceea ce am răspuns la prima: teatrul este scopul, idealul și sensul existenței mele. Sînt un actor conștient că numai prin muncă neaprecupetă și se poate realiza ceva bun. Numai în felul acesta putem noi, cei de azi, să contribuim la înflorirea culturii noastre românești, pe care o dorim întotdeauna în sărbătoare.

Închei, dorind să se știe că aștept. Deci, pentru spectatori, joc în aceeași *Coana Chirița*, în *Oameni și șoareci*, și *Mircea Aldea în Gaițele*. Nici un rol nou, nici o premieră. Aștept!